

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto 2006

Teollisuuden jalostusarvosta yli puolet tuotetaan neljässä maakunnassa

Teollisuustuotanto oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2006 edelleen alueellisesti lähes yhtä keskittynyttä kuin vuonna 2005. Neljän eniten teollistuneen maakunnan, Uudenmaan, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan yhteenlaskettu osuus koko maan tuotannon jalostusarvosta koko teollisuudessa oli 52,1 prosenttia, kun se vuonna 2005 oli 54,6 prosenttia. Näiden maakuntien yhteenlaskettu osuus koko maan teollisuuden jalostusarvosta pieneni vuodesta 2005 vuoteen 2006 verrattuna 2,5 prosenttiyksikköä. Vuonna 1995 näiden maakuntien osuus koko maan teollisuuden jalostusarvosta oli 45 prosenttia.

Vuonna 2006 jalostusarvon osuus koko maan tuotannon jalostusarvosta kasvoi eniten Lapin, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa. Lapissa suurin osa jalostusarvosta muodostuu metallien jalostuksesta ja metsäteollisuudesta. Metallien jalostus ja kemianteollisuus ovat taas suurimmat toimialat Keski-Pohjanmaalla. Pohjanmaan maakunnassa suurin osa tuotannon jalostusarvosta syntyy koneiden ja laitteiden valmistuksesta sekä metsäteollisuudesta. Eniten jalostusarvon osuus koko maan teollisuuden jalostusarvosta sen sijaan pieneni Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa.

Maakuntien jalostusarvo ja jalostusarvo-osuus koko maan jalostusarvosta koko teollisuudessa (CDE) vuosina 2005 ja 2006

	Tuotannon jalostusarvo, 1000 euroa		Osuus koko maan jalostusarvosta, %		Muutos 05/06 %-yksikköä
	2006	2005	2006	2005	
KOKO MAA	36255534	33155591	100,0	100,0	.
Uusimaa	8669053	7886111	23,9	23,8	0,1
Pirkanmaa	3903064	3870237	10,8	11,7	-0,9
Varsinais-Suomi	3608622	3566218	10,0	10,8	-0,8
Pohjois-Pohjanmaa	2706050	2779283	7,5	8,4	-0,9
Satakunta	2098035	1845598	5,8	5,6	0,2
Pohjanmaa	1605069	1317947	4,4	4,0	0,4
Keski-Suomi	1575870	1399329	4,3	4,2	0,1
Itä-Uusimaa	1484565	1292475	4,1	3,9	0,2
Kymenlaakso	1334611	1216348	3,7	3,7	0,0
Päijät-Häme	1315751	1210360	3,6	3,7	-0,1
Lappi	1269181	831355	3,5	2,5	1,0
Etelä-Karjala	1203611	1062770	3,3	3,2	0,1
Pohjois-Savo	1136609	1042459	3,1	3,1	0,0
Etelä-Pohjanmaa	1005287	902045	2,8	2,7	0,1
Kanta-Häme	907225	860485	2,5	2,6	-0,1
Pohjois-Karjala	813283	723646	2,2	2,2	0,0
Etelä-Savo	604542	597084	1,7	1,8	-0,1
Keski-Pohjanmaa	600500	405981	1,7	1,2	0,5
Kainuu	329832	277078	0,9	0,8	0,1
Ahvenanmaa	84009	65330	0,2	0,2	0,0

Sisällys

Teollisuus toimialoittain ja alueittain 2006.....	3
Palkatun henkilöstön määrä lisääntyi hieman koko teollisuudessa	3
Tuotannon jalostusarvo kasvoi teollisuudessa yli 9 prosenttia edellisvuodesta.....	3
Investoinnit lisääntyivät koko teollisuudessa lähes 3 prosenttia.....	4
Itä-Uusimaa oli edelleen teollistunein maakunta vuonna 2006.....	5
Loviisan seutukunta tuottavuusvertailun kärjessä vuonna 2006.....	5
Työn tuottavuus vuonna 2006.....	6
Tuottavuus suuruusluokittain.....	8
Keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari, C-indeksi vuonna 2006	8
Teollisuuden alue- ja toimialatilaston laatuseloste.....	10

Teollisuus toimialoittain ja alueittain 2006

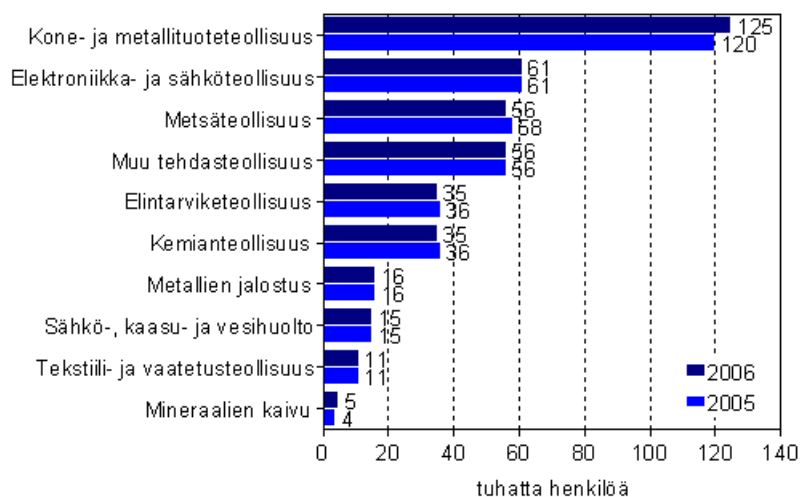
Palkatun henkilöstön määrä lisääntyi hieman koko teollisuudessa

Palkatun henkilöstön määrä oli koko teollisuudessa (C, D, E) vajaat 416 000 henkilöä vuonna 2006 lisääntyen 0,3 prosenttia edellisvuodesta. Palkatun henkilöstön määrä kasvoi yli 1 000 henkilöllä vuodesta 2005. Mineraalien kaivussa (C) palkatun henkilöstön määrä kasvoi 6 prosenttia vuotta aiemmasta.

Tehdasteollisuus (D) työllisti noin 396 000 henkilöä palkatun henkilöstön määrän lisääntyessä 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Henkilöstön määrä kasvoi 700 henkilöllä vuotta aiemmasta. Henkilöstön määrä lisääntyi kone- ja metallituoteteollisuudessa lähes 4 prosenttia. Kaikissa muissa tehdasteollisuuden pääryhmissä palkatun henkilöstön määrä väheni. Eniten henkilöstön määrä supistui tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa, yli 5 prosenttia sekä metsäteollisuudessa ja elintarviketeollisuudessa, molemmissa lähes 3 prosenttia. Kemianteollisuudessa henkilöstön määrä väheni lähes 2 prosenttia.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa (E) palkatun henkilöstön määrä lisääntyi yli 2 prosenttia. Alalla työskenteli yli 15 000 henkilöä vuonna 2006.

Palkatun henkilöstön määrä koko teollisuudessa vuosina 2005 ja 2006 1km (1000 henkilöä)

Palkattuun henkilöstöön luetaan kaikki henkilöt, jotka työskentelevät toimipaikassa tai toimipaikan lukuun. Se jaotellaan palkattuihin toimihenkilöihin ja työntekijöihin pl. itsenäiset yrittäjät. Henkilöiden lukumäärät ilmoitetaan tilikauden keskimääräisinä lukuina.

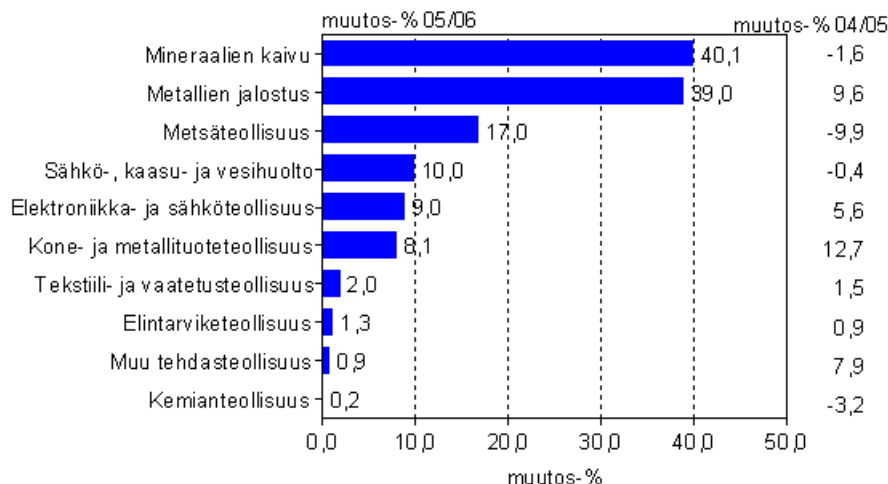
Tuotannon jalostusarvo kasvoi teollisuudessa yli 9 prosenttia edellisvuodesta

Koko teollisuuden (C, D, E)jalostusarvo kasvoi runsaat 9 prosenttia yltäen 36,3 miljardiin euroon vuonna 2006. Mineraalien kaivussa jalostusarvo lisääntyi merkittävästi, yli 40 prosenttia. Tehdasteollisuuden tuotannon jalostusarvo kasvoi lähes 9 prosenttia yltäen 32,6 miljardiin euroon.

Tehdasteollisuuden jalostusarvo lisääntyi kaikilla päätoimialoilla. Eniten jalostusarvo kasvoi metallien jalostuksessa, 39 prosenttia, metsäteollisuudessa, 17 prosenttia sekä elektroniikka- ja sähköteollisuudessa, 9 prosenttia. Myös kone- ja metallituoteteollisuudessa jalostusarvo lisääntyi yli 8 prosenttia sekä tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa 2 prosenttia vuotta aiemmasta. Elintarviketeollisuudessa tuotannon jalostusarvo kasvoi runsaan prosentin. Kemianteollisuudessa tuotannon jalostusarvo pysyi edellisvuoden tasolla, kasvua oli 0,2 prosenttia.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa jalostusarvo kasvoi 10 prosenttia edellisvuodesta.

Jalostusarvon muutos teollisuuden päätoimialoilla vuodesta 2005 vuoteen 2006 sekä vuodesta 2004 vuoteen 2005, prosenttia

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotantotehtäimien tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

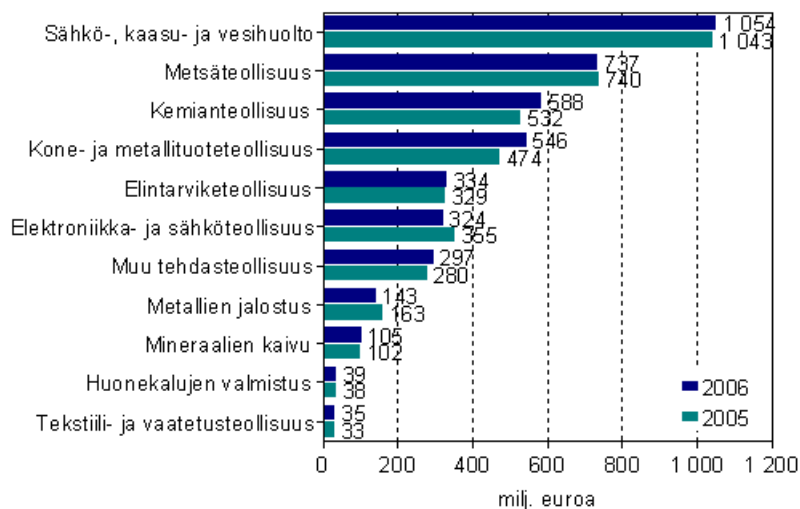
Investoinnit lisääntyivät koko teollisuudessa lähes 3 prosenttia

Käyttöomaisuuden investoinnit lisääntyivät koko teollisuudessa lähes 3 prosenttia vuonna 2006. Mineraalien kaivussa investoinnit kasvoivat myös lähes 3 prosenttia edellisvuodesta. Tehdasteollisuudessa investoinnit lisääntyivät runsaat 3 prosenttia vuotta aiemmasta. Koko teollisuuden yhteenlasketut investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 4,2 miljardia euroa, josta tehdasteollisuuden osuus oli yli 3 miljardia euroa.

Tehdasteollisuudessa investoinnit lisääntyivät eniten kone- ja metallituoteteollisuudessa, yli 15 prosenttia sekä kemianteollisuudessa, 10,5 prosenttia. Voimakkaimmin investoinnit sen sijaan vähenivät metallien jalostuksessa, runsaat 12 prosenttia sekä elektroniikka- ja sähköteollisuudessa, vajaat 9 prosenttia.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa investoinnit käyttöomaisuuteen lisääntyivät yli prosentin vuotta aiemmasta.

Investoinnit yhteensä koko teollisuudessa vuosina 2005 ja 2006 (milj. euroa)

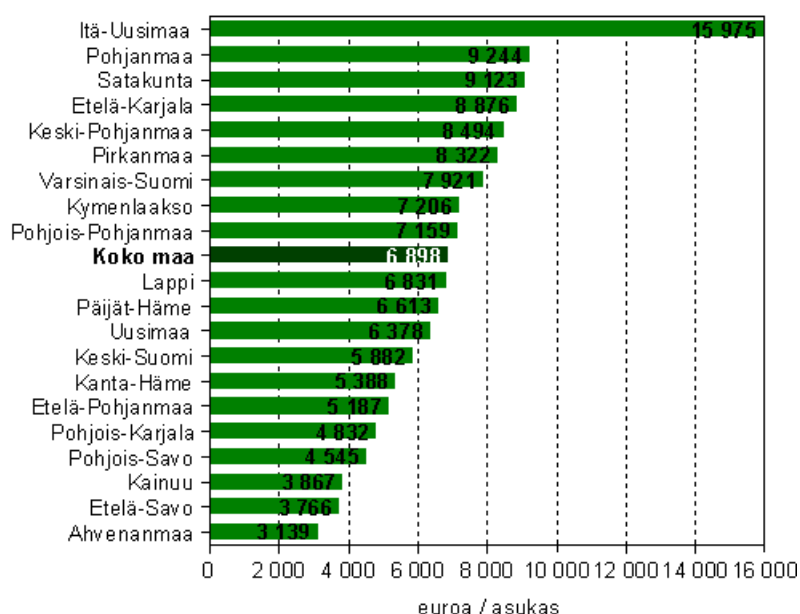
Käyttöomaisuuden investoinnit käsittävät aineellisen käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvat koneet, kalusto ja

kuljetusvälineet, rakennukset ja rakennelmat, maa- ja vesialueet sekä muu aineellinen käyttöomaisuus. Muuhun aineelliseen käyttöomaisuuteen sisältyvät sora-, malmi-, turve- yms. luonnonvarat ja aineelliset oikeudet. Käyttöomaisuuden investoinnit käsittävät myös rakennusten ja rakennelmien ennakkomaksujen lisäykset, joista on vähennetty ennakkomaksujen vähennykset. Ennakkomaksuja koneisiin ja laitteisiin ei sen sijaan sisällytetä käyttöomaisuuden investointeihin.

Itä-Uusimaa oli edelleen teollistunein maakunta vuonna 2006

Teollistunein maakunta oli edelleen Itä-Uusimaa, jossa jalostusarvon kertymä asukasta kohti oli 15 975 euroa. Pohjanmaalla jalostusarvoa kertyi asukasta kohti 9 244 euroa ja Satakunnassa 9 123 euroa. Vähiten jalostusarvoa asukasta kohti kertyi Ahvenanmaan maakunnassa, 3 139 euroa. Koko maan keskiarvo koko teollisuuden jalostusarvon kertymässä asukasta kohti oli 6 898 euroa vuonna 2006.

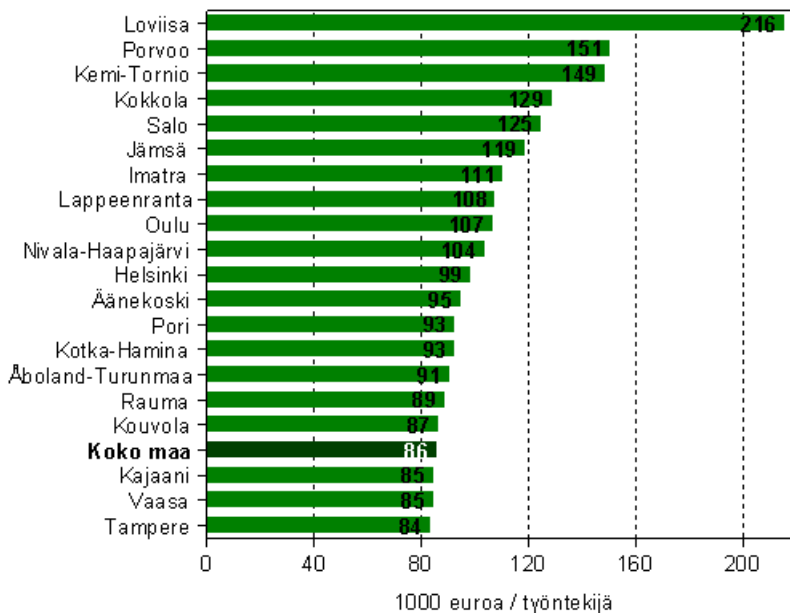
Maakunnan jalostusarvo jaettuna maakunnan asukasluvulla koko teollisuudessa vuonna 2006 (euroa)

Loviisan seutukunta tuottavuusvertailun kärjessä vuonna 2006

Kuviossa näkyy työn tuottavuus koko teollisuudessa (jalostusarvo/henkilöstö yhteensä) seutukunnittain (20 tuottavinta) vuonna 2006. Tuottavuuden tasoa seutukunnassa selittää eniten toimiala. Tuottavuusvertailun kärjessä oli Loviisan seutukunta (216 472 euroa), jonka jalostusarvosta suurin osa syntyy sähköhuollosta. Porvoon seutukunnassa suurin osa jalostusarvosta muodostuu kemianteollisuudesta ja Kemi-Torniossa metallien jalostuksesta ja metsäteollisuudesta. Metallien jalostus ja kemianteollisuus ovat tärkeimmät toimialat Kokkolan seutukunnassa. Salon seutukunnassa suurin osa jalostusarvosta muodostuu toimialalla 30–33 eli elektroniikkatuotteiden valmistuksesta. Koko maan jalostusarvo työntekijää kohden oli 85 836 euroa vuonna 2006, kun se vuotta aiemmin oli 78 791 euroa.

Tuottavuus koko teollisuudessa seutukunnittain TOP 20 vuonna 2006 (1 000 euroa)

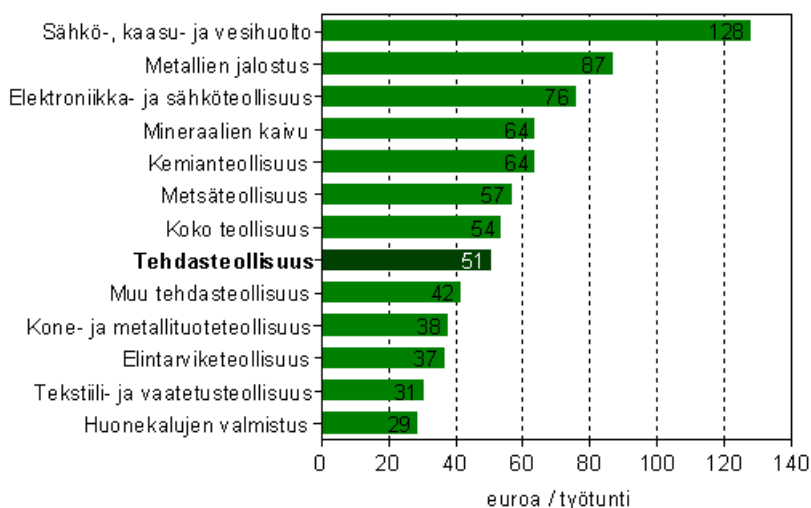

Työn tuottavuus vuonna 2006

Jalostusarvo / tehdyt työtunnit

Työn tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo tehtyjen työtuntien määrällä. Suurinta työn tuottavuus oli sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 128 euroa. Tehdasteollisuudessa jalostusarvo tehtyä työtuntia kohden oli 51 euroa vuonna 2006. Metallien jalostuksessa työn tuottavuus oli 87 euroa, lisäystä oli 25 euroa edellisvuodesta. Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa jalostusarvo tehtyä työtuntia kohden oli 76 euroa ja metsäteollisuudessa 57 euroa. Jalostusarvo jaettuna tehtyjen työtuntien määrällä oli keskimääräistä pienempää kone- ja metallituoteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa, tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa sekä huonekalujen valmistuksessa.

Jalostusarvo jaettuna tehtyjen työtuntien määrällä koko teollisuudessa vuonna 2006 (euroa / työtunti)

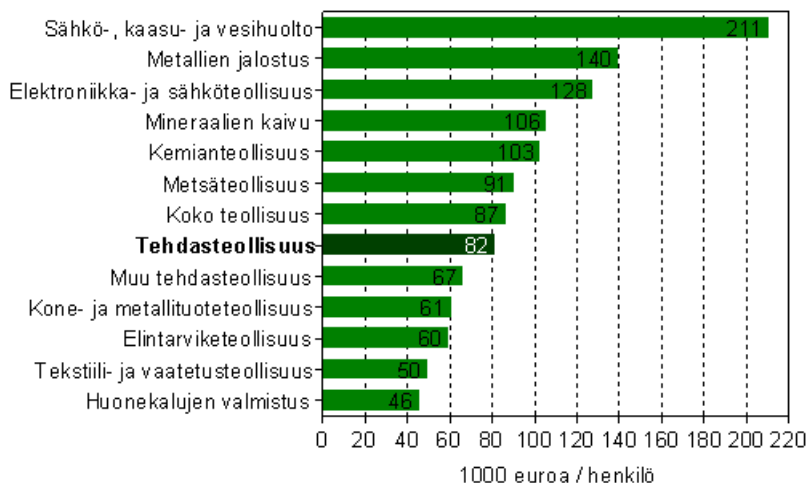

Jalostusarvo / henkilöstö

Työn tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo palkatun henkilöstön lukumäärällä. Työn tuottavuus oli vuonna 2006 keskimääräistä selvästi suurempaa sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 211 214 euroa. Edellisvuoteen verrattuna työn tuottavuus kasvoi alalla vajaat 8 prosenttia. Tehdasteollisuudessa jalostusarvo palkattua henkilöä kohden oli 82 263 euroa, nousua vuodesta 2005 oli lähes 9 prosenttia.

Metallien jalostuksessa työn tuottavuus (139 572) kasvoi selvästi, 39,5 prosenttia edellisvuodesta. Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa jalostusarvo palkattua henkilöä kohden oli 127 692 euroa, lisäystä edellisvuodesta oli yli 9 prosenttia. Metsäteollisuudessa työn tuottavuus (90 678) lisääntyi 20,5 prosenttia vuotta aiemmasta. Jalostusarvo jaettuna palkatun henkilöstön lukumäärällä oli keskimääräistä pienempää kone- ja metallituoteteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa, tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa sekä huonekalujen valmistuksessa.

Jalostusarvo jaettuna palkatun henkilöstön lukumäärällä koko teollisuudessa vuonna 2006 (1000 euroa/henkilö)

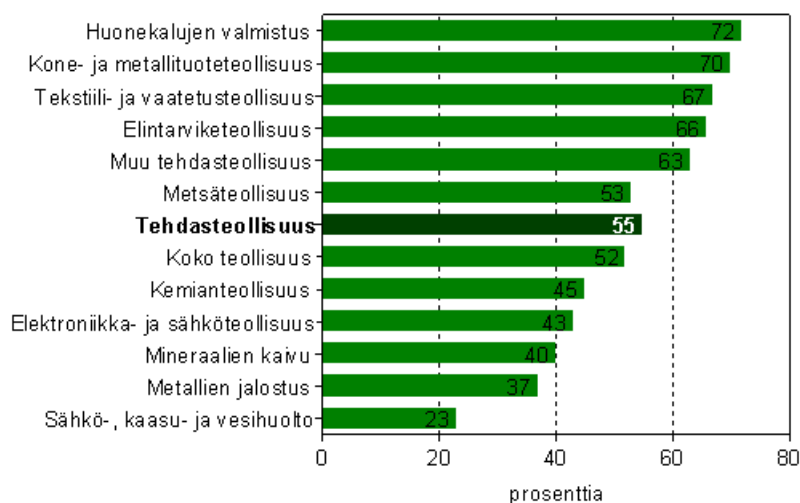

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli tehdasteollisuudessa 55 prosenttia vuonna 2006. Suurimmat henkilöstökulujen osuudet jalostusarvosta olivat työvoimavaltaisilla aloilla kuten huonekalujen valmistuksessa, kone- ja metallituoteteollisuudessa sekä tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa.

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli keskimääräistä vähäisempää pääomaintensiivisillä toimialoilla kuten kemianteollisuudessa, 45 prosenttia. Metallien jalostuksessa henkilöstökulujen osuus (37 %) jalostusarvosta pieneni eniten, 23 prosenttia vuodesta 2005. Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli 43 prosenttia. Pienintä henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 23 prosenttia vuonna 2006.

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta koko teollisuudessa toimialoittain vuonna 2006, prosenttia

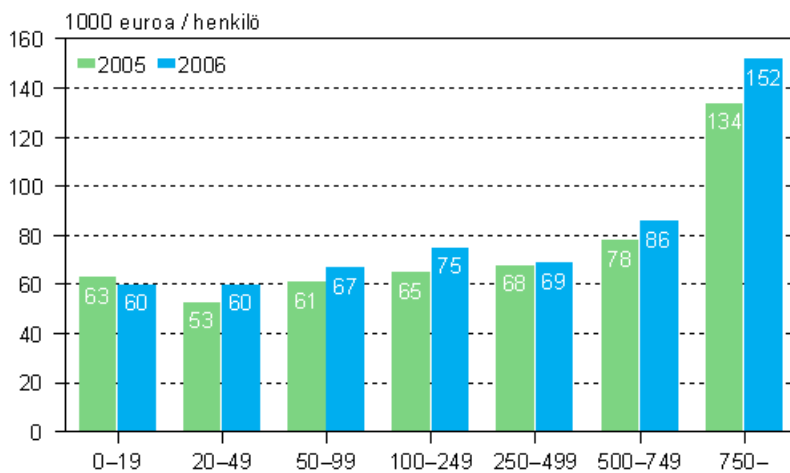
Työvoimavaltaisilla toimialoilla tarkoitetaan toimialoja, joilla kiinteää pääomaa on vähän suhteessa työvoimakuluihin. **Pääomavaltaisilla** toimialoilla tarkoitetaan toimialoja, joilla kiinteää pääomaa on runsaasti suhteessa työvoimakuluihin.

Tuottavuus suuruusluokittain

Tehdasteollisuuden suurten, vähintään 750 henkilöä työllistävien toimipaikkojen tuottavuus oli edelleen omaa luokkaansa vuonna 2006. Näiden toimipaikkojen henkilöä kohden laskettu jalostusarvo oli 151 969 euroa, kun se minitoimipaikoissa, eli alle 20 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa oli 59 892 euroa. Suurten toimipaikkojen tuottavuus lisääntyi yli 13 prosenttia, kun henkilöstön määrä supistui runsaan prosentin. Minitoimipaikkojen henkilöä kohden laskettu jalostusarvo sen sijaan väheni lähes 5 prosenttia, kun henkilöstön määrä lisääntyi 2,5 prosenttia.

500–749 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus kohosi yli 10 prosenttia, kun henkilöstön määrä supistui lähes 10 prosenttia. 100–249 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus kasvoi reippaasti, runsaat 14 prosenttia ja henkilöstön määrä lisääntyi lähes prosentin. 250–499 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus lisääntyi reilun prosentin ja henkilöstön määrä kasvoi lähes 7 prosenttia.

Tehdasteollisuuden toimipaikkojen tuottavuus suuruusluokittain vuosina 2005 ja 2006 (1 000 euroa / henkilö)

Kuviossa **tuottavuus** = jalostusarvo / palkattu henkilöstö

Suuret toimipaikat = vähintään 750 henkilöä työllistävät

Minitoimipaikat = alle 20 henkilöä työllistävät

Keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari, C-indeksi vuonna 2006

Keskiarvo ja **mediaani** on laskettu muuttujasta: **henkilöstömäärä yhteensä** (sis. yrittäjät + palkattu henkilöstö). Painotettu keskiarvo ja mediaani antavat oikeamman kuvan toimipaikkatilaston toimialojen keskikoon rakenteesta. Tässä taulukossa **keskittymisaste** kuvaa neljän suurimman toimipaikan tuotantotoiminnan osuutta (%) kyseisen toimialan **bruttoarvosta**.

Keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari, C-indeksi toimialoittain 2-numerotasolla vuonna 2006 (tilastoyksikkönä toimipaikka)

Toimiala 2-numerotaso	Henkilöstömäärä yhteensä				Bruttoarvo
	Aritmeettinen keskiarvo	Painotettu keskiarvo	Mediaani	Painotettu mediaani	Keskittymisaste, %
10 Kivi- ja ruskohiilen kaivu	2,3	39,5	0,6	10	59,2
14 Muu mineraalien kaivu	6,1	99,3	1,1	26	32,0
15 Elintarvikkeiden ja juomien valm.	18,6	232,9	2,1	131	15,5
17 Tekstiilien valmistus	5,2	201,0	0,5	63	33,2
18 Vaatteiden valmistus	3,6	113,4	0,4	52	32,4
19 Parkitseminen ja muu nahkatuot. valm.	8,3	107,9	1,0	79	47,4
20 Puutavaran ja puutuotteiden valm.	10,4	153,5	1,0	88	8,2
21 Massan, paperin ja paperituot.valm.	107,3	476,2	12,9	419	19,2
22 Graafinen teollisuus	9,9	165,3	1,2	89	15,1
23 Kocsin ja öljytuotteiden valm.	109,7	685,7	21,5	327	97,3
24 Kemikaalien, kemiallisten tuot.valm.	44,5	365,3	5,0	249	31,1
25 Kumi- ja muovituotteiden valm.	21,8	224,2	3,9	89	22,5
26 Ei-metallisten mineraalituotteiden valm.	16,2	138,4	1,9	100	10,6
27 Metallien jalostus	94,4	1197,5	10,0	384	60,9
28 Metallituotteiden valmistus	9,2	101,3	1,8	42	9,2
29 Koneiden ja laitteiden valm.	17,5	393,7	1,2	180	21,9
30 Konttori- ja tietokoneiden valm.	5,7	26,5	1,0	28	59,6
31 Muu sähkökoneiden ja -laitteiden valm.	29,7	277,3	4,4	182	29,2
32 Radio-, televisio- ja tietoliikennevälineiden valm.	105,7	3374,0	2,8	3973	71,0
33 Lääkintäkojeiden, hienomekaan. kojeiden valm.	12,5	285,7	1,7	161	32,6
34 Autojen ja perävaunujen valm.	24,7	354,0	3,1	228	40,0
35 Muu kulkuneuvojen valmistus	20,3	862,7	1,0	524	54,2
36 Huonekalujen valmistus; muu valm.	5,3	85,2	0,7	48	13,2
37 Kierrätys	7,1	31,6	3,2	17	38,2
40 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	18,1	320,5	0,4	183	27,0
41 Veden puhdistus ja jakelu	3,8	48,7	0,1	29	23,2

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto kuvaa teollisuuden tuotannon rakenteita ja rakenteiden muutoksia toimialoittain ja alueittain. Tarkasteltavina muuttujina ovat tiedot henkilöstöstä, tuotannosta, tuotantopanoksista, viennistä ja investoinneista ja näiden pohjalta lasketut tunnusluvut. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön teollinen toimipaikka. Yksilöivänä tunnuksena on Yritys- ja toimipaikkarekisterin määrittelemä toimipaikkatunnus. Tilasto sisältää tietoja toimihenkilöiden ja työntekijöiden määristä, tehdyistä työtunneista, palkoista, sosiaalikulusta, kulujen erittelyistä, käyttöomaisuuden lisäyksistä ja vähennyksistä, varastoista ja viennistä. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Toimipaikka

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston tilastoyksikkö on toimipaikka. Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palvelujen tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys). Alle 20 henkilöä työllistävät yritykset luokitellaan teollisuuden alue- ja toimialatilastossa yksitoimipaikkaisiksi yrityksiksi.

Toimipaikan alueellisena yksikkönä rakennetilastossa on pääsääntöisesti kunta. Tästä ja tilaston tulostustarpeista seuraa, että yrityksen eri kunnissa sijaitsevat toimipaikat katsotaan erillisiksi tilastoyksiköiksi. Joissakin tapauksissa tilastoyksikkönä joudutaan käyttämään useamman toimipaikan muodostamaa kokonaisuutta. Toimipaikan ei välttämättä tarvitse käsittää yksinomaan valmistukseen luettavia toimintoja, vaan myös niin sanottuja aputoimintoja ja palvelutoimintoja, jotka ovat sijaintinsa puolesta liittyneet kyseessä olevaan toimipaikkaan. Teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat korjaus ja kunnossapito. Muita kuin teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat varastointi ja kuljetus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, tietojenkäsittely sekä hallinto ja myynti. Jos apu- tai palvelutoiminta on kiinteässä yhteydessä varsinaisen toimipaikan kanssa ja palvelee pääasiassa kyseistä toimipaikkaa, ei näitä toimintoja ole aina erotettu erillisiksi toimipaikoiksi vaan toiminnot on yhdistetty valmistustoimintoihin.

Varsinaisen teollisen toimipaikan yhteydessä ja pääasiassa yrityksen teollisille toimipaikoille energiaa tuottavat toimipaikat luokitellaan tilastossa apuyksikköinä sille toimialalle, jota kyseinen toimipaikka pääasiallisesti palvelee.

Tuotannon bruttoarvo

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, myös valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttöomaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppatavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppatavaroiden myynnistä syntyvä marginaali. Tuotannon bruttoarvon laskentakaava on seuraava:

Liikevaihto

+ toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön

+ valmisteverastojen muutos

+ valmistus omaan käyttöön

+ liiketoiminnan muut tuotot

- käyttöomaisuuden luovutusvoitot

- kauppatavaroiden hankinta

= BRUTTOARVO

Tuotannon jalostusarvo

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia. Jalostusarvon laskentakaava on seuraava:

BRUTTOARVO

- aine- ja tarvikeostot
 - ostot yrityksen muilta toimipaikoilta
 - aine- ja tarvikevarastojen muutos
 - ulkopuoliset palvelut
 - muut kiinteät ja muuttuvat kulut (pl. henkilöstökulut)
 - + kauppatarvikkeiden hankinta
 - + käyttöomaisuuden luovutustappio
- = JALOSTUSARVO

Tilastovuodesta 2005 alkaen jalostusarvon laskennassa huomioidaan käyttöomaisuuden luovutustappio kuluja vähentävänä tekijänä. Tätä aikaisemmin ei luovutustappiota tiedusteltu.

Käyttöomaisuuden investoinnit

Määritelmä käyttöomaisuuden investoinnit käsittää käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan aineellisia hyödykkeitä mm. koneet ja kalusto, rakennukset ja rakennelmat sekä maa- ja vesialueet. Vuoteen 1994 saakka oli käytössä käsite aineellisen käyttöomaisuuden bruttolisäys. Tämä on sisällöltään identtinen nykyisen käsitteen kanssa. Muut keskeiset käsitteet löytyvät kohdasta käsitteet.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2002 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2002). Toimialaluokitus 2002 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE 2002:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla. Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjen puitteissa. Toimipaikan toimialaksi määritellään se, mille toimialalle tyypillisiä hyödykkeitä toimipaikalla eniten valmistetaan. Määrittely tapahtuu asteittain toimialaluokituksen karkeimmalta tasolta lähtien. Ensimmäinen määritellään toimipaikan 1-numeroinen toimiala. Seuraavaksi 2-numeroinen jne. aina tarkimmalle tasolle. Tarkimman tason toimialan määrittelyssä on mukana vain niiden hyödykkeiden tuotanto, jotka määrisivät toimipaikan toimialan karkeammalla tasolla. Suoran kyselyn ulkopuolelle jäävien yritysten / toimipaikkojen toimiala saadaan yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Alueluokitus

Käytetty alueluokitus perustuu julkaisuun Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot (Tilastokeskus, Käsikirjoja 28). Vuosien 1975-2003 tilastot tuotetaan käyttäen vuoden 2003 aluejakoa. Tästä eteenpäin alueluokituksessa käytetään tilastovuoden alueluokitusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Alue- ja toimialatilastoon toimipaikat on valittu käyttäen samoja rajauksia yritysten toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Tilastoon sisältyvät valtion ja kuntien teollista toimintaa harjoittavat merkittävimmät yksiköt. Pääasiallisesti näitä ovat kuntien vesilaitokset ja energialaitokset. Alue- ja toimialatilasto kattaa lähes kaikki teolliset toimipaikat. Tiedot kerätään osaksi suoralla otokseen perustuvalla tiedonkeruulla ja osaksi hyväksikäyttämällä verohallinnon elinkeinoverorekisteriä ja Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriä.

Suorassa tiedonkeruussa ovat mukana kaikki vähintään 20 henkilöä työllistävät yksitoimipaikkaiset yritykset ja vähintään 20 henkilöä työllistävien monitoimipaikkaisten yritysten teolliset toimipaikat. Suorassa tiedonkeruussa on mukana myös näitäkin pienempien yritysten teolliset toimipaikat, jos yrityksen toiminnan laajuus vastaa 20 henkilöä työllistävien yritysten toimintaa sekä vasta investointivaiheessa olevat toimipaikat. Alle 20 henkilöä työllistävät yritykset luokitellaan aina yksitoimipaikkaisiksi yrityksiksi.

Rakennetilaston tiedonkeruussa monitoimipaikkaisten yritysten Yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkoja on joissain tapauksissa yhdistetty, kun yritys ei pysty kohdentamaan tietoja toimipaikkakäsitteen mukaisesti. Suoran tiedonkeruun peittävyys vaihtelee toimialoittain. Koko teollisuuden tasolla suoran tiedonkeruun peittävyys vuonna 2006 oli henkilökunnan määrällä mitaten lähes 90 prosenttia, bruttoarvolla mitaten lähes 96 prosenttia sekä jalostusarvolla mitaten yli 94 prosenttia.

Suoran tiedustelun aineisto tarkistetaan toimipaikoittain erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Lomakekyselyn laadun parantamisessa on kiinnitetty huomiota lomakkeiden suunnitteluun, täyttöohjeisiin ja saatujen lomaketietojen virheettömyyden tarkistuksiin. Jos yritys ei kuulu otokseen tai sen tietoja ei muusta syystä saada, tiedot imputoidaan käyttäen lähimmän naapurin menetelmää elinkeinoveroaineiston ja yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen ja suoran tiedustelun tietojen avulla. Elinkeinoveroaineiston tietojen laatu tutkitaan ohjelmallisesti erilaisin loogisuus- ja suhdelukutestein. Tarvittaessa tiedot korjataan käyttäen erilaisia regressiomalleja tai tiedot imputoidaan käyttäen lähimmän naapurin menetelmää. Tiedonkeruussa viiteajanjakso on ollut vuodesta 1995 alkaen tilikausi, kun se aiemmin oli kalenterivuosi.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastojen perustiedot perustuvat hallinnollisiin aineistoihin ja tiedonkeruuseen yrityksiltä ja yritysten toimipaikoilta. Yrityksen tiedot saadaan osin suoraan yritysten tuloslaskelmasta ja taseista. Suuremmilta yrityksiltä kerätään lisäksi myös muita tietoja, jotka saadaan joko yritysten laskentatoimesta tai palkkalaskennasta. Sen sijaan toimipaikoittaiset tiedot ovat aina jollain tavalla menetelmällisesti tuotettuja lukuja, jotka saadaan joko yrityksen ilmoituksesta tai ne päätellään Tilastokeskuksessa. Monitoimipaikkaisen yrityksen toimipaikkatietojen arvostus on usein ongelmallinen, vaikka arvostus tehtäisiin yrityksissä. Kaikilla yrityksillä ei ole toimipaikkakohtaista seurantaa tilaston vaatimalla tarkkuudella. Fuusiot, yhtiöittämiset ja kesken vuotta tapahtuneet yritysjärjestelyt vaikeuttavat toimipaikkakohtaisten tietojen arviointia ja heijastuvat erityisesti aluetason tilastoihin.

Ongelmallisuus lisääntyy kansainvälisen yritysryhmän tapauksessa, jossa liiketoiminta voidaan organisoida monin eri tavoin. Tämä heijastuu sitten yrityksen kirjanpitoon. Monikansallinen yritys voi esimerkiksi harjoittaa ns. kolmikantakauppaa, jolloin suomalaisen yrityksen liikevaihtoon kirjautuu sellainenkin yritysryhmän myynti ulkomailla, jossa tavaraa ei ole valmistettu Suomessa tai tavara ei kulkenut Suomen rajan yli. Toinen monikansallisen yrityksen kirjanpitoon liittyvä ongelma, jota yritykset ratkaisevat eri tavoin, on se, missä maassa kirjataan myynnin marginaalit ja "näytetään voitto". On ongelmallista, miten tämän kaltaiset ja monet muut yrityksen tietoihin sisältyvät erät jaetaan sen toimipaikkojen tiedoiksi. Edellä selostetuista syistä johtuen tilastojen ajallinen vertailu on aina jossain määrin ongelmallista. Vertailukelpoisuuden ongelmallisuus kasvaa mitä tarkemmalla luokitusasolla tilastot laaditaan.

Tilastokeskuksen laatimissa tilastoissa käytetyt määritelmät ja yksittäiset ratkaisut tehdään Tilastokeskuksessa. Ratkaisut nojaavat YK:n tilastoja koskeviin suosituksiin ja EU:n tilastoasetuksiin, joissa mm. määritellään kotimaan (domestic) käsite, toimipaikkakäsite, tuotannon käsite, tuotannon arvostusperiaatteet ja eri taloustoimien käsittelysäännöt (mikä on tavaran tuotantoa, mikä palvelun tuotantoa, mikä omaisuustuloa, jne.). Kansainväliset määritelmät ovat pakostakin yleisluonteisia ja yksittäistapauksissa niitä täytyy tulkita. Osaamisen kertyessä ja olosuhteiden muuttuessa Tilastokeskus kehittää määritelmiä ja yksittäistapausten ratkaisuja tavoitteenaan paras mahdollinen tilastollinen kuvaus. Vuoden 2003 tilastojen laidinnassa Tilastokeskus on päätenyt muuttamaan yrityksen tietojen toimipaikoille jakamisen perusteita. Eri alueiden tietojen muutokset edellisestä vuodesta johtuvat osittain tästä menetelmällisestä muutoksesta.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Teollisuuden alue- ja toimialatilastosta tuotetaan vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tiedot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuun lopussa. Lopulliset tiedot valmistuvat 14 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä. Teollisuuden alue- ja toimialatilastoa on laadittu yli sata vuotta. Toimialaluokituksen 2002 mukaisia tilastoja toimialoittain ja alueittain on saatavilla vuodesta 1975 alkaen.

5. Tietojen saatavuus

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston tietoja on saatavilla toimialoittain, maakunnittain ja kunnittain Tilastokeskuksen kotisivuilta maksuttomasta Yritysten rakennetilaston Px-Web -palvelukannasta vuosilta 1995-2006. Koko maan tiedot ovat palvelukannassa tarkimmalla mahdollisella toimialatasolla. Tiedot maakunnittain ovat palvelukannassa pääosin toimialaluokituksen 2-numero tasolla. Kuntakohtaiset tiedoista on palvelukannassa koko teollisuus yhteensä (CDE). Maksullisessa ALTIKA -palvelukannassa on lisäksi tietoja TE-keskuksittain ja seutukunnittain. Toimialaluokituksen TOL 2002 mukaisesti on tietoja saatavissa koko maan tasolla ja eri alueluokituksilla vuodesta 1975 alkaen erillisselvityksenä. Tietoja voidaan luokitella myös suuruusluokittain.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto (Teollisuustilasto) uudistettiin vuonna 1995. Toimipaikkapohjaiset tiedot alettiin kerätä kiinteässä yhteydessä yrityspohjaiseen tilinpäätöstilastoon. Yksitoimipaikkaisten yritysten toimipaikkatiedot alettiin kerätä samalla lomakkeella kuin yritysten tilinpäätöstiedot. Monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikkojen tietoja alettiin verrata yritysten tietoihin. Palvelujen kuluja alettiin kerätä käyttäen aikaisempaa yksityiskohtaisempaa tietosisältöä. Samoin tuottojen erittelytietoja tarkennettiin. Uudistuksen seurauksena erityisesti palvelujen hankintojen osuus tuotannon bruttoarvosta kasvoi selkeästi aikaisempaa suuremmaksi. Tiedot aikaisempiin vuosiin eivät olekaan tästä johtuen täysin vertailukelpoisia. Vuosien 1975-1994 tiedot on luokiteltu toimialaluokituksen 2002 mukaisesti. Joitain keskeisiä muuttujia on saatavissa toimialaluokituksen 1979 mukaisesti vuosilta 1952-1974.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston tiedot poikkeavat Suomen yritykset -julkaisun tiedoista. Tiedot toimipaikkojen lukumäärissä eroavat, koska teollisuuden alue- ja toimialatilaston perustietojen keruussa toimipaikkoja on jouduttu yhdistämään. Myös toimipaikkojen luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Teollisuus 2008

Lisätietoja

Riitta Savolainen (09) 1734 3259
Vastaava tilastojohtaja:
Kaija Hovi

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-4747 (pdf)
ISBN 978-952-467-798-1 (pdf)